

CLIENT UPDATE

פסק דין בעניין זכויות בעלי מניות המוחזקות בנאמנות במסגרת תוכנית אופציות

24/2/2020

רקע

חברות רבות המעוניינות לתמרץ ולתגמל את עובדיהן מעניקות לעובדים אופציות לרכישת מניות בחברה. לרוב, ההענקה לעובדים ישראלים נעשית במסגרת הקצאה באמצעות נאמן במסלול רווח הון לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה, המאפשר לעובדים ליהנות מדחיית תשלום המס בגין ההטבה הגלומה באופציות עד למועד מימוש המניות וכן לשלם בגין תמורת המימוש מס רווחי הון בלבד. על פי תנאי ההטבה, האופציות, והמניות שתתקבלנה עם מימושן, תוחזקנה על ידי נאמן אשר מונה לשם כך תחת תוכנית האופציות, למשך 24 חודשים לפחות ממועד הענקת האופציות, ולאחריהם רשאי העובד למכור את המניות או להעבירן לרשותו, ובלבד שבמועד זה ישלם מס רווח הון בגין שווי ההטבה שנצמחה לו. כמו כן, פרקטיקה נפוצה היא כי העובדים המקבלים את האופציות חותמים על כתב ייפוי-כוח (Proxy) המסמך נציג מהחברה להצביע במקומם באסיפות בעלי המניות ולעיתים אף לממש זכויות אחרות המוענקות להם כבעלי מניות.

בפסק דין שניתן לאחרונה^[1] בית משפט המחוזי קיבל מספר החלטות ביחס לזכויות העובד במניות בתקופת החזקתן על ידי הנאמן וביחס למנגנון החתימה על ייפוי הכוח, ולמעשה נתן משנה תוקף לפרקטיקה הנהוגה.

פסק הדין

במקרה שלפנינו, עובד לשעבר בחברה פרטית מימש את האופציות שהוענקו לו במסלול 102, ובזמן שמניותיו עדיין מוחזקות אצל הנאמן, תבע לקבל מידע מהחברה ולהשתתף בהצבעות בעלי מניות מכוח מעמדו לכאורה כבעל מניות בחברה.

הסוגיה העיקרית שבית המשפט עסק בה היא השאלה האם לעובד אשר מניותיו מוחזקות בנאמנות, לפי סעיף 102 לפקודת מס הכנסה, מעמד כלשהו בחברה כל עוד המניות מוחזקות עבורו על ידי הנאמן, והאם מעמד זה מקנה לו זכויות כשל בעל מניות בחברה אשר בדרך כלל מוענקות לבעל מניות על פי דין, לרבות הזכות לעיון במסמכים שונים של החברה והזכות להשתתף ולהצביע באסיפות בעלי המניות.

בית המשפט קבע כי כל עוד מוחזקות המניות על ידי הנאמן אין לעובד זכויות כבעל מניות וכי זכויות אלו ניתנות למימוש על ידי הנאמן בלבד. מסקנתו של בית המשפט נשענת על שני יסודות עיקריים:

היסוד הראשון טמון בקביעת בית המשפט כי אחת ממטרותיו של מנגנון מינוי הנאמן והקצאת המניות באמצעותו היא להבטיח כי הזכויות במניות לא יעברו לעובד בטרם תשלום המס, ועל כן, כל עוד לא מימש העובד את זכויותיו, בין בדרך של קבלת המניות על שמו ובין בדרך של מכירה לצד שלישי, תוך תשלום מס, אין לעובד זכויות במניות, שכן הענקת זכויות שכאלו לעובד (לרבות באמצעות מתן ייפוי כוח מהנאמן חזרה לעובד) מהווה לכשעצמה מימוש של הזכויות במניות וחותרת תחת ההסדר המעניק לעובד הטבת מס בשל דחיית מועד המימוש.

היסוד השני הוא הוראותיו של חוק החברות הקובע כי במידה ומניות מוחזקות בנאמנות יש לרשום את הנאמן במרשם בעלי המניות בחברה כבעל מניות, וכי רק מי שנרשם כבעל מניות בחברה ייהנה מהזכויות המוקנות לבעל מניות, ועל כן העובד לא זכאי לזכויות אלו כל עוד המניות רשומות על שם הנאמן.

סוגיה אחרת שעלתה בפסק הדין הינה טענתו של התובע כי אולץ שלא כדין לחתום על ייפוי כוח המקנה ליו"ר דירקטוריון החברה להצביע בשמו באסיפות בעלי המניות ועל כן ייפוי כוח זה חסר תוקף. בית המשפט קבע כי שאלת תוקפו של ייפוי הכוח רלוונטית רק לאחר העברת המניות על שמו של התובע, תוך תשלום המס, שכן כל עוד המניות רשומות על שמו של הנאמן זכות ההצבעה בלאו הכי שייכת לנאמן ולא לעובד.

בית המשפט קיבל באופן כללי את טענת החברה שמתן ייפוי הכוח נועד להבטיח כי הקצאת המניות לעובדים לא תפגע בניהול החברה ובגיוס משקיעים, אחרת החברה עלולה להימנע מהקצאת מניות לעובדים. לפיכך, על אותו עובד יהיה מוטל הנטל לשכנע כי התקיימו נסיבות המצדיקות את ביטול ייפוי הכוח. בית המשפט לא פרט אילו נסיבות יצדיקו שינוי או ביטול שכזה, אולם כן ציין כי העובדה שתוכנית האופציות של החברה התנתה את הענקתן לכלל העובדים בחתימה על ייפוי כוח כאמור, כמו גם העובדה שהתובע היה מיוצג על ידי עורך דין בעת שחתם על ייפוי הכוח, מחלישות את הטענה כי התקיימו נסיבות המצדיקות את ביטולו.

סיכום

פסק הדין מחזק את הפרקטיקה הקיימת המכירה בנאמן כבעל הזכויות במניות ובהתאם כל עוד המניות מוחזקות על ידי הנאמן אין חובה לתת לעובד זכויות כבעל מניות, ומעבר לכך, הואיל ובית המשפט רואה במימוש זכויות בעלי מניות כמימוש המניות, מתן זכויות בעלי מניות לעובדים בתקופת החזקת המניות בנאמנות עשויה להוות הפרה של סעיף 102 וליצור חובת תשלום מס.

פסק הדין מחזק את הגישה שככלל, החתמת העובדים על ייפוי כוח המעביר את זכויות ההצבעה במניות החברה לנציג החברה הינה לגיטימית ואכיפה.

אנו מציעים לוודא כי אכן תכנית האופציות של החברה כוללת הוראה המאפשרת לחברה להחתים את העובדים על ייפוי כוח בלתי חוזר, ולוודא כי כלל העובדים הזכאים לאופציות אכן חתמו על ייפוי כוח זה.

[1] ת"א 18-03-19042 נבון נ' סול צ'יפ בע"מ - פס"ד מיום 16 דצמבר 2019 של המחלקה הכלכלית בבית המשפט המחוזי בחיפה (רון סוקול, סגן נשיא)

שירה עזרן, שותפה
מחלקת הייטק והון סיכון
03-6103811
sazran@meitar.com

דן שמגר, שותף
מחלקת הייטק והון סיכון
03-6103171
dshamgar@meitar.com

ליהיא רבינוביץ, עו"ד
מחלקת הייטק והון סיכון
03-6103100
lihir@meitar.com

נועם צור, שותף
מחלקת הייטק והון סיכון
03-6103723
noamt@meitar.com

למידע נוסף אודות מחלקת הייטק והון סיכון במשרדנו, לחץ כאן.

מובהר, כי האמור לעיל הינו מידע כללי, אין בו התייחסות לנסיבות ועובדות ספציפיות ואין לראות בו משום חוות דעת ו/או ייעוץ משפטי לעניין קונקרטי.

להצטרפות לעדכוני לקוחות לחץ כאן

מיתר | עורכי דין
דרך אבא הלל סילבר 16, רמת גן, 5250608, ישראל | 03-6103100

[הסר](#) | [דיוח כספאם](#)